

ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΦΟΝΟΥ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΗ ΨΑΡΙΑΝΟΥ ΣΤΗ ΘΑΣΟ (1908)

Κωνσταντίνος Ι. Χιόνης

Η έρευνα μερικές φορές επιφυλάσσει μεγάλες εκπλήξεις. Μια τέτοια έκπληξη ένωσα, όταν προ πενταετίας ερευνώντας στα Αρχεία του Υπουργείου Εξωτερικών εντόπισα μια αναφορά που υπήρχε σε φάκελο του μακεδονικού αγώνα, η οποία αναφερόταν στο θάνατο του καπετάν Γεώργη Ψαριανού στη Θάσο. Η αναφορά αυτή, που συντάχτηκε από το Στυλιανό Μαυρομιχάλη, αρχηγό του Εθνικού Κέντρου Καβάλας, για ενημέρωση της προϊστάμενης αρχής του, είναι διαφωτιστική.

Στις 29-5-1973, ύστερα από πρόσκληση της Θασιακής Ένωσης Καβάλας, είχα δώσει διάλεξη στην αίθουσα της Πνευματικής Εστίας Καβάλας με θέμα: «*Η Θάσος και η δράση των Θασίων κατά το μακεδονικό αγώνα*». Η διάλεξή μου εκείνη στηρίχτηκε, γενικά, στις προφορικές μαρτυρίες εκείνων που έζησαν ή άκουσαν τα γεγονότα από τους σύγχρονούς τους. Σήμερα η ανεύρεση της αναφοράς αυτής έρχεται να συμπληρώσει την παλιά εκείνη έρευνά μου, να αναθεωρήσει τα γεγονότα, να αποκαταστήσει την ιστορική αλήθεια.

Τα γεγονότα που περιγράφονται στην ανέκδοτη αναφορά που παρουσιάζουμε σήμερα, καλύπτουν μια χρονική περίοδο έξι μηνών περίπου. Αρχίζουν το Δεκέμβριο του 1907 με την εμφάνιση του Γεωργίου Ψαριανού ή Καψάλη στη Θάσο και λήγουν το Μάιο του 1908. Στο παλιό μου άρθρο αναφέρω ως αρχή της δράσης του καπετάν Ψαριανού στη Θάσο το Νοέμβριο του 1907 και ως λήξη το τέλος Απριλίου ή τις αρχές Μαΐου του 1908. Έτσι, καίτοι στηρίχτηκα σε προφορικές μαρτυρίες, μόνο στην έναρξη της δράσης του έπεσα ένα μήνα έξω. Εκεί που έπεσα, πράγματι, έξω, είναι το γεγονός που αναφέρω ότι ο Γεώργιος Ψαριανός κατέφθασε στη Θάσο και άρχισε τη δράση του μ' εντολή του Εθνικού Κέντρου Καβάλας. Το έγγραφο, όμως, που δημοσιεύουμε στο τέλος, ανατρέπει την άποψή μου εκείνη. Και τα έγγραφα που συντάσσονται κατά το χρόνο που συνέβησαν τα γεγονότα έχουν περισσότερη αποδεικτική δύναμη.

Από την προξενική, λοιπόν, αυτή αλληλογραφία διαφωτίζεται σήμερα καλύ-

τερα η περίοδος του μακεδονικού αγώνα στη Θάσο. Από την υπ' αριθ. 318/9-8-1907 αναφορά του υποπρόξενου της Καβάλας Ν. Σουΐδα μαθαίνουμε για την κατάσταση που επικρατούσε στη Θάσο το καλοκαίρι του 1907. Στην αναφορά του αυτή σημειώνονται: «Απανταχού της νήσου κοινοτικάί διενέξεις και κομματισμοί εμπαστάτοι μετέβαλον την νήσον εις δύο μεγάλα μετά λύσεως αντιμαχόμενα στρατόπεδα. Καθημερινά δε προς τας αρχάς καταδόσεις και προδοσεία χρησιμεύουσιν ως μέσα αντεκδικήσεων και κομματικής υπερισχύσεως... Τα εν τη νήσω λειτουργούντα σχολεία έχοντα διδασκάλους εστερημένους παντός ζήλου, παντός αισθήματος, πεφοβισμένους και αυτούς, απέχουσι πόρρωθεν από του να εκπληρώσι τον προορισμόν αυτών και να ανταποκρίνονται προς τας σημερινάς περιστάσεις και ανάγκας... Επί της νήσου υπάρχουν δι δύο μετόχια, το μεν Βουλγαρικόν, το δε Ρουμανικόν, ανήκοντα εις την εν Αγίω Όρει βουλγαρικήν και ρουμανικήν μονήν. Το ρουμανικόν, κείμενον πλησιέστερον του ωραίου και γραφικού χωρίου Ποταμιάς, κατέχει μεγίστην έκτασιν, ην παντί σθένει και διά παντός μέσου επιζητούσι να επαυξήσωσιν οι μοναχοί διά νέων καθημερινών αγορών. Δαπανώντες δε άφθονον χρήμα και δωροδοκούντες τους ουδέν ιερόν έχοντες προκρίτους του ειρημένου χωρίου, επιτυγχάνουσι την έχθμον προστασίαν αυτών και υποστήριξιν εις τας διαφόρους υποθέσεις και δοσοληψίας και αγοράς αυτών... Τόσην δε οι Θάσιοι επιδεικνύουσι προς παν εθνικόν ζήτημα αδιαφορίαν και ψυχρότητα ώστε επιλήσιμονες των πάντων γιγνόμενοι, συντρέχουσι και υποστηρίζουσιν οκτώ Βουλγάρους επαγγελομένους τους ράπτας, και προ καιρού, άγνωστον προς ποίον καταχθόνιον σκοπόν, εγκατασταθέντας εις τα χωρία Σωτήρος και Λιμενάρια. Εις μάτην προσεπάθησα να πείσω αυτούς, όπως παύσωσιν υποστηρίζοντες αυτούς και όπως κηρύξωσιν αυτοίς οικονομικόν πόλεμον, ίνα τους εξαναγκάσωσι να απέλθωσι και απαλλαχθώσιν ούτω επικινδύνων διά το μέλλον εχθρών. Εις ταύτα πάντα στερεότυπα μοι έδιδον την απάντησιν ότι τυγχάνουσι φιλήσυχοι και καλοί Βούλγαροι, ουδέν κακόν έχοντες κατά νουν ...».

Αυτό το κλίμα που επικρατούσε στη Θάσο υποχρέωσε το Ν. Σουΐδα να ζητήσει αλλαγή του αρχιερατικού επιτρόπου, που να είναι εγνωσμένων αισθημάτων, μόρφωσης και πατριωτισμού, καλός ιεροκήρυκας, που μαζί με το ελληνικό υποπρόξενείο Καβάλας να μπορέσει να επιφέρει σπουδαία βελτίωση των πραγμάτων στην κρίσιμη αυτή περίσταση. Κατά τον υποπρόξενο Ν. Σουΐδα οι Θάσιοι δεν είχαν πατριωτικά αισθήματα, γιατί στην υπόδειξή του να κατατρέξουν τους οκτώ Βουλγάρους που εργάζονταν στη Θάσο, απάντησαν ότι ήσαν φιλήσυχοι άνθρωποι. Ο ίδιος, όμως, υποπρόξενος στην από 6-7-1907 αναφορά του, όταν είχε επισκεφθεί τα σχολεία των Λιμεναρίων (Χαμηδιέ) και Μαριών και οι μαθητές είχαν ζητωκραυγάσει υπέρ της Ελλάδας και του βασιλιά της, χαρακτήριζε τότε τους Θάσιους ως ανθρώπους με πατριωτικά αισθήματα, ένα μήνα αργότερα, όταν τους ζήτησε να συντρέξουν στον κατατρογμό των οκτώ Βουλγάρων και αρνήθηκαν, επει-

δή ήταν φιλήσυχοι, τους χαρακτήριζε ως εστερημένους φιλοπατρίας. Ο άκρατος αυτός εθνικός φανατισμός οδηγούσε μερικές φορές τα αντιμαχόμενα μέρη σ' ακρότητες. Θύματα των ακροτήτων έπεφταν και αθώοι, αφού δεν γινόταν διάκριση ανάμεσα σ' αθώους κι ενόχους κι ακρούσε ο χαρακτηρισμός Έλληνας ή Βούλγαρος για να βρεθεί κάποιος δολοφονημένος.

Ο πρώτος φόνος Βούλγαρου στη Θάσο έγινε στις 7-7-1907. Την ημέρα της Αγίας Κυριακής και την ώρα που έψηνε το αρνί κάποιος Πέτρος από το Τύρναβο δολοφονήθηκε από το Γεώργιο Ψαριανό, που είχε περάσει στη Θάσο ως ακόλουθος του ποιητή Κωνσταντινίδη¹. Ο δολοφόνος του Πέτρου εμφανίζεται ξανά στη Θάσο το Δεκέμβριο του 1907 ως αρχηγός ανταρτικού σώματος. Αυτοχειροτόνητος ως αρχηγός άρχισε την παράνομη δράση του, η οποία και κατέληξε στην εντολή της εκτέλεσής του. Τα γεγονότα της Θάσου ωραιοποιήθηκαν από τις προφορικές διηγήσεις που παρουσίαζαν το Γεώργιο Ψαριανό ως μακεδονομάχο, ενώ ήταν κοινός κακοποιός, γνωστός στα κακοποιά στοιχεία της Θάσου και της Καβάλας. Η από 27-5-1908 αναφορά του Στυλιανού Μαυρομιχάλη, που απευθύνεται στο Μακεδονικό Κομιτάτο της Αθήνας και υπογράφεται με το ψευδώνυμο «Σουλείμάν», έρχεται σήμερα να ρίξει άπλετο φως στα δραματικά εκείνα γεγονότα.

Κατά την αναφορά αυτή ο Γεώργιος Καψάλης από τα Ψαρά, γνωστός ως Γεώργιος Ψαριανός, παρουσιάστηκε το Δεκέμβριο του 1907 με δύο ενόπλους στη Θάσο. Δεν αναφέρονται τα ονόματα των δύο ενόπλων που τον ακολούθησαν. Καταζητούμενος για φόνους που διέπραξε στην Ελλάδα και στη Θάσο² και χωρίς καμιά συνεννόηση ή έγκριση με το Στυλιανό Μαυρομιχάλη, αποβιβάστηκε στο νησί και διέδιδε ότι διορίστηκε από το Εθνικό Κέντρο Καβάλας ως αρχηγός της Θάσου. Πίστεψαν στα λόγια του και άλλοι τέσσερις Θάσιοι πλαισίωσαν την ομάδα του, η οποία άρχισε να εκβιάζει και να ληστεύει τους ντόπιους προκρίτους³. Το Εθνικό Κέντρο Καβάλας ενημερώθηκε από καταγγελίες που έγιναν για τα θλιβερά αυτά γεγονότα και προσπάθησε να φέρει σε θεογνωσία τον αυτοχειροτόνητο καπετάν Γεώργη Ψαριανό. Ο αρχηγός του Εθνικού Κέντρου Καβάλας Στυλιανός Μαυρομιχάλης προσπάθησε να έλθει σε συνεννόηση μαζί του. Το Φεβρουάριο του 1908 πέτυχε να τον πείσει να μεταβεί στην Καβάλα για συνάντησή του και να διαλύσει τη συμμορία του. Ο Ψαριανός, όμως, αν και πήγε στην Καβάλα, απέφυγε να τον συναντήσει. Επέστρεψε μάλιστα και ανέφερε στους μεμνημένους στον εθνικό αγώνα ότι επανέρχεται να συγκροτήσει νέο σώμα, ύστερα από πλήρη συνεννόηση και έγκριση του Εθνικού Κέντρου Καβάλας, ενώ στους υπόλοιπους έλεγε ότι αρ-

1. Βλ. Κωνσταντίνου Χιόνη, Η Θάσος και η δράση των Θασίων κατά το μακεδονικό αγώνα, Θασιακά, τ. 1(1984), σ. 76.

2. Εννοεί προφανώς το φόνου του Πέτρου από το Τύρναβο, ό.π.

3. Εισέπραξε με βία χρήματα από τους ιατρούς Αυγουστή Αναστασιάδη και Γ. Μ. Χρησιτίδη.

νήθηκε να υπογράψει απόδειξη 60 λ.Τ., επειδή ο Στυλιανός Μαυρομιχάλης του έδωσε μόνο 30. Έτσι άρχισε η δεύτερη φάση της δράσης του καπετάν Γεώργη Ψαριανού στη Θάσο. Πάλι άρχισε να ειπράττει με βία χρήματα από τους ντόπιους και τα σωματεία τους και να ατιμάζει γυναίκες και κορίτσια. Σκότωσε τον Ηρακλή από το Ραϊκόβο με τη δικαιολογία ότι ήταν Βούλγαρος, ενώ ο Ηρακλής ήταν «γόνος οικογενείας αφοσιωμένης εις τα πάτρια και στύλου της ελληνικής ιδέας». Τον σκότωσε για να τον ληστέψει.

Στις αρχές Απριλίου 1908 ο Στυλιανός Μαυρομιχάλης ενημερώθηκε για το σχέδιο της αιχμαλωσίας του Γερμανού Σπάιδελ. Την επιχείρηση αυτή θα την αναλάμβανε ο περίφημος Γιαγγλής, ύστερα από πρόταση του Γεωργίου Ψαριανού. Η παρέμβαση, όμως, του Στυλιανού Μαυρομιχάλη απέτρεψε την πραγματοποίηση της ιδέας αυτής. Ύστερα από όλα αυτά το Εθνικό Κέντρο Καβάλας άρχισε να σκέπτεται ένα τρόπο εξόντωσης του καπετάν Γεώργη Ψαριανού. Απέφυγε βέβαια να στείλει άνδρες για να τον σκοτώσουν, επειδή οι σύντροφοί του, που παραπλανήθηκαν, «θα εσύροντο εις ανακρίσεις και φυλακίσεις». Κι ενώ ο Στυλιανός Μαυρομιχάλης βρισκόταν σε δύσκολη θέση, παρουσιάστηκε μόνη της η ευκαιρία της καταστροφής του Γεωργίου Ψαριανού, ο οποίος, επειδή άρχισαν να εξαντλούνται τα χρήματα που είχε συγκεντρώσει, πρότεινε στους συντρόφους του «να προβώσιν εις αιχμαλωσίας και εκβιασμούς εν ευρύτερα κλίμακα απειλών μάλιστα αυτούς εν περιπτώσει ανυπακοής διά θανάτου». Οι ίδιοι οι σύντροφοί του εξανέστησαν τότε και κατήγγειλαν τα σχέδιά του και τις απειλές του στο Εθνικό Κέντρο Καβάλας. Ο Στυλιανός Μαυρομιχάλης εκμεταλλεύτηκε την περίσταση και έδωσε εντολή στους συντρόφους του να τον εκτελέσουν, πράγμα που έγινε. Δεν αναφέρεται βέβαια ποιος ήταν ο εκτελεστής του Γεωργίου Ψαριανού. Οι προφορικές μαρτυρίες, όμως, διέσωσαν το όνομα του εκτελεστή. Ήταν ο Νικόλαος Στενός.

Μετά το θάνατο του Γεώργη Ψαριανού διαλύθηκε το σώμα της Θάσου. Με παρέμβαση του Στυλιανού Μαυρομιχάλη τέσσερις από τους άνδρες του Γ. Ψαριανού εστάλησαν στο Κέντρο Αθηνών για να εκπαιδευτούν και να σταλούν σε σώματα. Αυτοί ήταν ο Βάσος Κολούκης, ο Αθανάσιος Λύγκας, ο Απόστολος Παπαγιάννης και ο Ανδρέας Ψαρράς. Δεν αναφέρονται βέβαια και οι άλλοι δύο που απήρτιζαν την ομάδα του Γ. Ψαριανού, ο Νικόλαος Στενός και Βασίλης Κουτούπης. Γεγονός είναι ότι έληξε η ολιγόχρονη αυτή δράση του Γ. Ψαριανού στη Θάσο, ενός ανθρώπου που θέλησε να εκμεταλλευθεί την εθνική εργασία για ιδιοτελείς σκοπούς.

ΕΓΓΡΑΦΟ

1908 Μαΐου 27⁴

Από του Δεκεμβρίου του 1907 παρουσιάσθη εις την Θάσον κάποιος Γεώργιος Καψάλης εκ Ψαρών μετά δύο ενόπλων ανδρών. Ούτως ήτο γνωστός εις τα κακοποιά στοιχεία Θάσου και Καβάλας υπό το όνομα Γεώργιος Ψαριανός κοντραπαδόχος και δράστης φόνων εντός της Ελλάδος και εν αυτή τη Θάσω, δι' ους κατεζητείτο υπό των τουρκικών Αρχών της Θάσου. Αποβιβασθείς εις την Θάσον διέδιδεν ότι διωρίσθη υπό του Κέντρου αρχηγός Θάσου και εκάλεσε τους κατοίκους να ορκισθώσι. Οι απλοϊκοί Θάσιοι έδωκαν πίστιν εις αυτόν και τον εφωδίασαν με όπλα και πολεμοφόδια και χρήματα ακόμη. Προσλαβόντες και άλλους 4 Θάσιους συνεπλήρωσε την συμμορίαν του και εκμεταλλευόμενος το όνομα ημών και εθνικήν εργασίαν άρχισε να ληστεύη και εκβιάζη τους εκ των εκεί ημετέρων προκρίτους.

Τα γεγονότα εγκαίρως ανηρέχθησαν εις ημάς και αφ' ενός μεν εδώσαμεν αμέσως τας καταλλήλους οδηγίας και συμβουλάς, αφ' ετέρου δε προσπαθήσαμεν να φέρωμεν εις θεογνωσίαν τον αυτοχειροτόνητον καπετάν Γεώργη Ψαριανόν προσπαθούντες να τον προσελκύσωμεν και απαλλάξωμεν την Θάσον του λυμαιώνος της. Μετά πολλάς συνεννοήσεις τον Φεβρουάριον κατόρθωσα να πείσω να έλθη να με ίδη και να διαλύση την συμμορίαν του. Ούτως, όμως, ελθών εις Καβάλαν μετέβαλε φαίνεται γνώμην και τίς οίδε τί υποθέσας ή και κατ' εισήγησιν ίσως τινός απαξίωσε να προσέλθη προς συνεννόησιν και πάλιν επέστρεψεν εις την Θάσον, ένθα εις τους μεν μεμνημένους έλεγεν ότι μετά πλήρη συνεννόησιν μετά του Κέντρου έρχεται να συγκροτήση νέον σώμα υπό την έγκρισιν ημών, εις δε τους λοιπούς ότι του παρουσίασα απόδειξιν δι' εξήκοντα λ.Τ., ενώ του έδιδον μόνον τριάκοντα και ην δι' απειλών προσεπάθουν να τον υποχρεώσω όπως υπογράψη, ότι αυτός ευρισκόμενος εις απ' ευθείας συνεννόησιν μετά του Μακεδονικού Κομιτάτου ουδεμίαν ανάγκην έχει να συνεννοείται με το εδώ Κέντρον, ότι έχει εντολήν να παραλαμβάνει αυτός και αποστέλλει απ' ευθείας τα διάφορα χρήματα των διαφόρων σωματείων της Θάσου, τα οποία ημείς ιδρύσαμεν και άτινα μη οικειοθελώς αλλά εν βία παρέλαβε κ.τ.λ. κ.τ.λ. Επανήρχισε την τακτικήν του εισπράττων διά της βίας χρήματα και ν' ατιμάζη γυναίκας και κορίτσια... καταστάς το μεν διότι κατόρθωσε στηριζόμενος επί των... κατάστημα. Η εντύπωσις της δολοφονίας αυτής υπήρξεν φορικόδης εν Ραϊκόβω, καθόσον ο μακαρίτης Ηρακλής ήτο γόνος οικογενείας αφοσιωμένης εις τα πάτρια και στύλου της ελλ. ιδέας και ζωηρώς αντιστασσομένης μετ' ολίγων άλλων εις το σχίσμα. Αυτός διέδιδε ανά την Θάσον ότι ψευδώς κατηγορείται ότι τον εφόνευσε διά ληστείαν, ενώ τον εφόνευσε, επει-

4. Δημοσιεύουμε το ενδιαφέρον αυτό έγγραφο σε μονοτονικό σύστημα. Σε μερικές λέξεις, που είτε είναι κομμένες ή φθαμένες στην άκρη του φωτοτυπικού κειμένου, είτε δε διαβάζονται, βάζουμε τελείες.

δή ήτο Βούλγαρος, και ότι τα χρήματα που επήρε θα τα στείλη εις το Κομιτάτον· ημείς, όμως, ηναγκάσθημεν να κάνωμεν μεγαλοπρεπές μνημόσυνον εν Καβάλα προς ηθικήν τουλάχιστον ενθάρρουνσιν της εκεί ελληνικής κοινότητας Ραϊκόβου, μικρός μεν, γειτονικής μας δε.

Κατ' αρχάς του Απριλίου με ειδοποιεί η Θεσ/νίκη ότι καθ' ας έχει ειδήσεις ο περίφημος Γιαγγλής σκοπεύει να διέλθη εις Θάσον διά να αιχμαλωτίση τον Γερμανόν Σπάιδελ, κύριον των μεταλλείων της νήσου· κατ' αρχάς δεν έδωκα πίστιν εις τας ειδήσεις των, αν και μοι διήλθεν η σκέψις μήπως ο Ψαριανός ήτο εν συνεννόησει μετά του Γιαγγλή, αλλά βραδύτερον ανεκάλυψα ότι όντως υπήρχε τοιαύτη συνεννόησις. Ο Ψαριανός επρότεινε εις τον Γιαγγλήν την αιχμαλωσίαν υποδεικνύων πολλά λύτρα· εκείνος, όμως, έγγραψε ενταύθα εις ένα πρώην συνεταιרון του και ήδη βαρκάρην να τον πληροφορήση περί της αληθείας των πραγμάτων. Ούτος εξήτησε την γνώμην μοι επιδείξας και την επιστολήν· του συνέστησα να γράψει εις τον Γιαγγλήν ότι δεν έχουσι τα πράγματα ούτω, ότι το σχέδιόν του εγνώσθη και επομένως ο Σπάιδελ προφυλάσσεται και ότι δεν πρέπει να έχη εμπιστοσύνην εις τον Ψαριανόν κ.τ.λ.

Εις την τοιαύτην των πραγμάτων κατάστασιν ευρισκόμεν εις λίαν στενόχωρον θέσιν, καθόσον τα πράγματα δεν μοι επέτρεπον να στείλω εντεύθεν άνδρας διά να τον φονεύσω φοβούμενος συμπλοκήν μετά της συμμορίας του, ης τα αποτελέσματα θα ήσαν βεβαίως λυπηρά διά τους ατυχείς συντρόφους του, οίτινες παραπλανηθέντες έμπλεξαν με αυτόν και διά τους Θασίους, οίτινες θα εσύροντο εις ανακρίσεις και φυλακίσεις. Διά τούτο προς... τα οποία έλαβον προσεπάθησα διά των οικείων και φίλων των να διαφωτίσω κατ' ιδίαν τα παιδιά του, τα οποία όλα σχεδόν ήσαν εκ Θάσου και να τα αποσπάσω απ' αυτού και εγκαταλιπόμενος θα υπέκυπτε και θα ηναγκάζετο να φύγη. Την γνώμην ταύτην εκαλλιέργουν ότε μόνος του συνέτρεξε εις την καταστροφήν του. Ιδών ότι παρ' όλας τας πιέσεις τα διάφορα ταμεία των σωματείων της Θάσου έπαυσαν τας προς αυτόν παροχάς και βλέπων ότι τα χρήματα εξαντλούνται, εδήλωσε καθαρά εις τους συντρόφους Θασίους, έως τότε εβανκάλιζε προφασιζόμενος οτέ μεν ότι αναμένει οδηγίας, οτέ δε ότι δεν έχει χρήματα, ότι πρέπει να προβώσιν εις αιχμαλωσίας και εκβιασμούς εν ευρύτερα κλίμακα απειλών μάλιστα αυτούς εν περιπτώσει ανυπακοής διά θανάτου. Τότε τα παιδιά όντα λυπημένα έσπευσαν να μοι αναγγείλωσι τα γινόμενα και να με διαβεβαιώσωσι ότι είναι πρόθυμοι να εκτελέσουν τας διαταγάς μου άνευ όρων, με την παράκλησιν δε όπως τους αμνηστεύσω και συνδράμω να πραγματοποιήσωσι τον σκοπόν των του να υπηρετήσωσι την πατρίδα αποπλύνοντες ούτω και τας πράξεις των δι' ας δεν πρέπει να ταις καταλογισθή ευθύνη, καθόσον παρεσύρθησαν εξαπατηθέντες υπό του Ψαριανού.

Απήντησα να φονεύσωσι πρώτον τον Ψαριανόν και έπειτα βλέπομεν. Όντως την... του μηνός τον εφόνευσαν και εξήτησαν τας οδηγίας μου.

... επειδή δυστυχώς αδυνατούσι να μείνωσιν ενταύθα και επειδή είναι ενοχοποιημένοι, εγώ δε πάλιν δεν έχω θέσεις διά το σώμα μου, αναγκάζομαι να σας στείλω τους τέσσαρες εξ αυτών με την θερμήν παράκλησιν όπως τους επιμεληθείτε και γυμνάσητε και τους κατατάξατε εις σώμα τι, καθόσον τοιαύτην υπόσχεσιν έδωκα και εις αυτούς και εις τους συνδρομόντες με Θεσίους, οίτινες θερμότατα συνέστησαν την υποστήριξίν των.

Κατέρχονται σήμερα και ονομάζονται Βάσσος Κουλούκης, Αθανάσιος Λύγκας, Απόστολος Παπαγιάννης και Ανδρέας Ψαρράς· παραλάβετε τους διά τα περαιτέρω.

Κατόπιν των ανωτέρω και πάλιν σας υπομινύσκω την παράκλησίν μου διά την εξεύρεσιν καταλλήλου προσώπου διά την Θάσον, εξεύρετέ τον και θα σας υποδείξω τον τρόπον της ελεύσεώς του· ελπίζω συντόμως να τον διευκολύνω την εκεί παραμονήν του με ελλ. ιθαγένειαν.

Σουλειϊμάν